

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 302. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_189-txt-shoot-idm8321.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Sverrig begyndte først i Gustav Adolfs Dage at tage ret fat paa videnskabelig Syssel, og da var det mest Fædrenelandets Historie Man vilde ophøie. Ingen Digtere fremstode, uden Man dertil vil regne Rudbek *født 1630. og hans Jævninge, som funde Paradiset i deres Hjem, og udsmykkede de ældste, aldeles mørke Tider med de underligste Eventyr. Al islandsk Skrift anmassede de sig, og skændte paa Danmarks Saxo, som en ublu Løgner, uden at eie et Blad af deres Eget, som kunde modsige ham. I det attende Aarhundrede uddøde det Zveibryk303ske Hus og efter een Hesse kom Adolf Frederich af det Oldenborgske paa Tronen, men Adelen herskede, og i den havde Rusland og Frankrig hvert et stort, men Sverrig kun et lidet Parti. Staten blev ved sine Vaaben til Latter i Syvaarskrigen, men Folket vandt videnskabelig Hæder i Europa ved tre navnkundige Mænd. Olof Dalin *født 1708. gjaldt i Sverrig for en stor Digter, men var dog ei stort mere end en vittig Versemager, derimod skattes hans Sverrigs Krønike med Rette for den livlige Fremstilling, men troværdig er den ikke, og endnu mindre enten fuldstændig eller grundig. Sven Lagerbring, af norsk Æt,*født 1707. skrev ogsaa en mærkværdig Krønike med Flid og Sanddruhed, men uden noget Begreb om det Aandeliges Sammenhæng med det Legemlige. Allernavnkundigst er Karl Linne fra Smaalands blevet,*født 1707. og det med Føie, thi han var et synderlig opvakt Hoved som forvandlede en heel Videnskabs Skikkelse til det Bedre. Hidindtil havde Man, paa løselig fransk Viis, delt Urter og Ukrud blot efter deres Blade, men Smaalændingen kigede indenfor med klarere Øie, og fandt i Frugtstøvets Redskaber sandere Kendemærker. Hans Fortjeneste af Naturhistorien ved Ideens Udførelse maa kun Indviende bedømme, men Ideen kan hver se var kostelig, om ogsaa i Fremtiden et inderligere Kendemærke skulde meget forstyrre hans Anordning. Man har kaldt Svenskerne Nordens Franskmænd, og vel ei uretellig, thi ligesom den nordiske Alvor 304skinner igennem deres aandelige Syssel, saaledes kundgør den franske Jordiskhed sig i Aandens Retning paa det i Hverdagslivet Nyttige, i Mangel paa dyb Tænkning over det Evige og i Betragtning af Poesien som Veltalenhed og Morskabsleg. Adolfs Søn Gustav den Tredie øvede selv Digtekonsten paa saadan Viis og havde adskillige Medbeilere, blandt hvilke Leopold og Kellgren have faaet Navnkundighed. Gustav var herskesyg, tog Magten fra Adelen og vilde i Forening med Tyrkerne standse Ruslands Katrine i sit Løb, men hindredes ved Adelen Opstand, siden vilde han ved Revolutionen vendt sine Vaaben mod Frankrig, men myrdedes af sammensvorne Adelsmænd. Han var en Søstersøn af Preusens Friederich og lignede ham i mange Dele. Hans Søn Gustav Adolf var et synderligt Væsen, han vilde være Helt uden Mod og Kraft og, som det synes, Kristen uden Tro. Han modsagde Frankrig, men da Freden var sluttet i Tilsit, paatog Ruslands Alexander sig, at bringe denne sin Svoger og Bundsforvandte til at forene sig med Frankrig mod England. Det blev til Krig, og da den var uventet, den finlandske Adel tildels troløs, Kongens Planer daarlige og der desuden maatte strides med Danmark, kom Sverrig haardt i Klemme. Adelen afsatte da Gustav, Alexander lod sig forlige imod at beholde Finland, og den tapre danske Høvding, Kristian af Augustenborg indkaldtes til Tronfølger. Han var ei Adelen tilpas og dø305de beleilig, hvorpaa en fransk Hærfører under Navnet Johan kaaredes til Kronprinds.